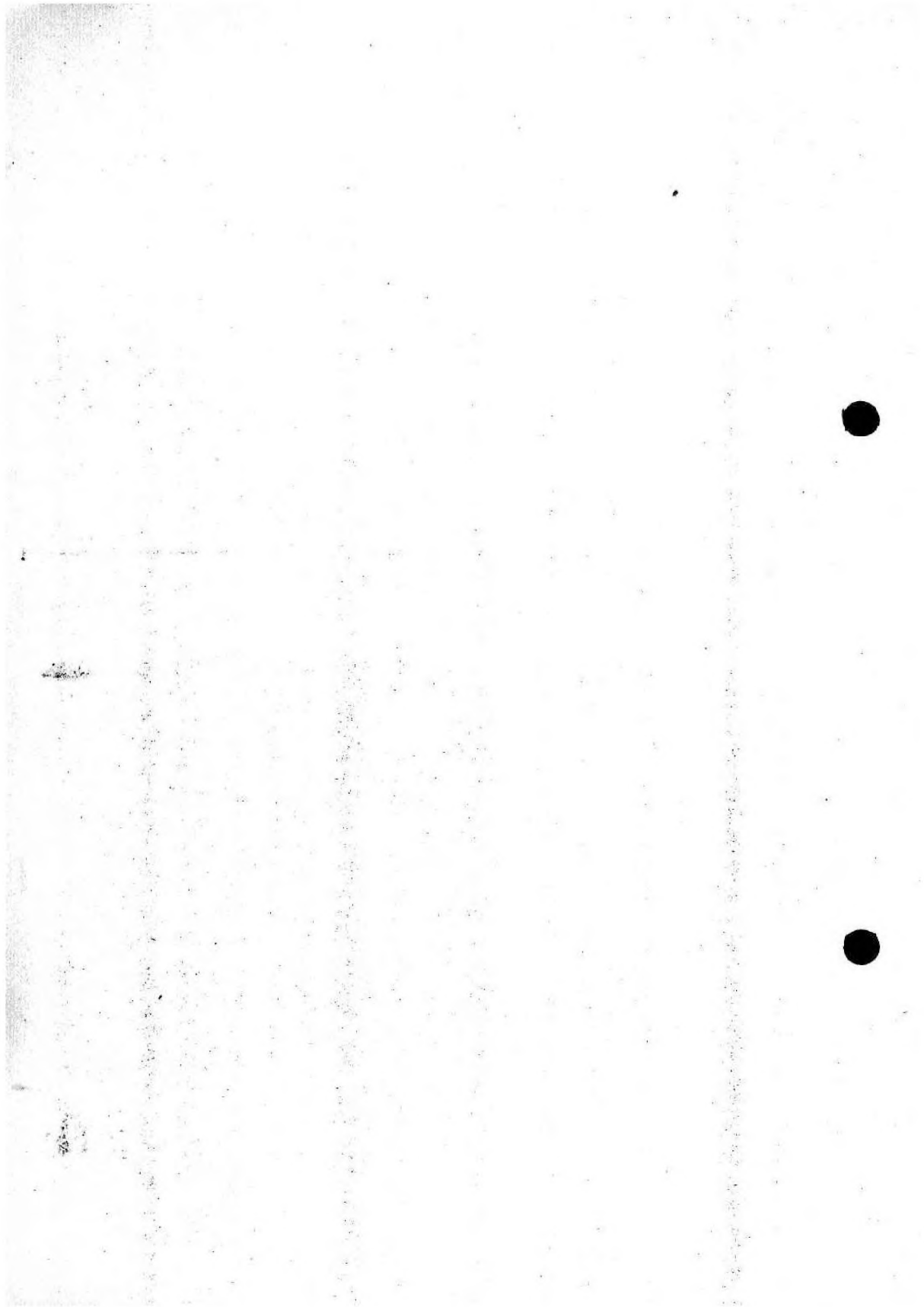




MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT

M Ū S O R F Ū Z E T

1982. szeptember - október hó



A füzet tartalmazza:

a Magyar Karst- és Barlangkutató Társulat
előadásait, valamint közérdekű közleményeit.

Szeptember 27. /hétfő/

17.00 óra Takácsné Bolner Katalin

Gipszkarst a Harz-hegység déli előterében

A Harz-előtér szulfátos üledékeihez nemcsak változatos felszíni karstjelenségek, hanem jelentős méretű barlangok is kapcsolódnak.

Az előadás ismerteti /követbemutatással/ a karstterület földtani viszonyait és genetikai-kutatási problémáit; és diavetítés keretében mutatja be az érdekesebb karstjelenségeket, köztük a bizarr szépségű Barbarossa-barlangot, a a 2 km-es hosszával az NDK második legnagyobb barlangjának számító Heimkehlet.

Az előadás helye:

Budapest, V.,
Kossuth Lajos tér 6-8.
III. emelet 337.sz.

Október 11. /hétfő/

17.00 óra Hegedűs Gyula

Amerikai barlangok

Az előadó 1981-ben több amerikai barlangot meglátogatott. Itt szerzett tapasztalatairól és élményeiről szól a színes vetítettképes beszámoló.

Az előadás helye:

Budapest, V.,
Kossuth Lajos tér 6-8.
III. emelet 337. sz.

AN MKBT XXVII. Vándorgyűlése

Bódvaszilás - Alsó-hegy 1982. június 18-20.

En évi vándorgyűlésünk megrendezését a KPVDSZ Vörös Meteor TE 25 éves jubileuma alkalmából az Egyesület Barlangkutató Szakosztálya vállalta.

A résztvevők már péntek reggel gyűlekeztek a Vörös Meteor bódvaszilási kutatóháza melletti táborhelyen. A közel 200 regisztrált résztvevő pénteken és szombaton több felszíni turán és barlangbejáráson vehetett részt.

A hivatalos program szombaton délután 16 órakor dr. Dénes György, a VMTÉ Barlangkutató Szakosztálya elnökének megnyitójával kezdődött. Társelnökünk köszöntötte az Elnökségben megjelenteket, köztük is dr. Adolfo Eraso professzort, a Nemzetközi Speleológiai Unió elnökét, aki a Vörös Meteor TE meghívására látogatta meg rendezvényünket.

A megnyitóbeszédet követően került sor a Cholnoky Jenő-pályázat díjainak átadására /eredményét a május-juniusi műsorfüzetben már közzétettük/, valamint a Kinissi Kupa nyerteseinek oklevél-átadására.

Továbbiakban két szakelőadás hangzott el Szenthe István: Az Alsó-hegy geológiája és dr. Dénes György: Az Alsó-hegy hidrológiai viszonyai címmel.

Est követően a csoportbeszámolókat sorában 8 csoport adott számot elmúlt évi munkájáról és eredményeiről /VMTÉ Foton, Vass Imre, VMTÉ Kősponti, Alba Regia, Papp Ferenc, Bekey Imre Gábor, KTE "Myotis", FTSK/. A beszámolókat vetített képek kísérték. A csoportbeszámolókat után Sőfalvy István, a nagyváradi Chrysis barlangkutató kör tagja a romániai Mikula-barlangban végzett kutatásokról, dr. Kósa Attila pedig az Alsó-hegyi Rajtek-zsombolyban elért eredményekről tartott vetítettképes előadást.

Szombaton délelőtt került lebonyolításra a Marcel Loubens Kupá-
ért kiírt barlangverseny, amelyen az alábbi sorrend alakult ki:

1/ BEAC

/Bordács Péter, Csepregi István, Simon Béla/ 35 pont

2/ KTE "Acheron" és "Myotis" vegyes

/Albert László, Károly Gábor, Lengyel János/ 37 pont

3/ FTSK Delfin

/Kalinovits Sándor, Lipóczy Tibor, Nagy Sándor/ 39 pont

Az eredményhirdetésre és a Marcel Loubens Vándorkupa átadására
az esti táborúsnél került sor.

A vándorgyűlés befejező napján ismét felszíni és felszín alatti
turákat tehettek a résztvevők.

F. N.

H I R E K

A Labor MIM Esztergomi Karst- és Barlangkutatók a Pilis-hegységben, a Vaskapu-völgyben nagy kiterjedésűnek ígérkező barlang bejáratát ásták ki 1982. június 27-én, a jutottak be a rendszer kezdeti szakaszaiba, termeibe.

Am eddig ismeretlen, cseppkőképződményekben gazdag és változatos üregrendszernek "Jóreménység-barlang" nevet adták. A megkővesedett vizesékek és erősen redőzött sztalaktitokkal díszített termekből egyelőre még részben eltömődött, de nagyméretű járatok vezetnek tovább az ismeretlenbe.

M. L.

A 3. Nemzetközi Barlangi Diaporáma Fesztivál 1982. november 20-21-én lesz Arles-ben /Franciaország/. A max. 20 perces összehajlításokat 1982. november 15-ig kell kiküldeni. A részletes pályázati feltételek a SPELUNCA 6. számának /1982. ápr.-jun/ VIII. oldalán olvashatók /a Társulat Titkárságán/.

Sm. P.

Fiatal barlangjárók figyelmébe ajánljuk a BTSZ Barlang Bizottsága által lebonyolításra kerülő barlangjáró tanfolyamot, ahol az érdeklődők elsajátítják a barlangjáráshoz szükséges alapvető ismeretanyagokat.

A tanfolyam 1982 októberi kezdéssel 10 előadásból és többszöri gyakorlati foglalkozásból áll.

Jelentkezés pontos cím és név megadásával írásban a BTSZ Bp. V. Váci utca 58. szám alatt.

Részvételi díj: 150 Ft.

V. Zné

Felhívjuk a tagság figyelmét, hogy 1982. július 1-ével új természetvédelmi jogszabályok léptek életbe.

- 1/ A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1982. évi 4. számú törvényerejű rendelete a természetvédelemről
- 2/ A Minisztertanács 8/1982./III.15./ számú rendelete a természetvédelemről szóló 1982. évi 4. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról
- 3/ Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnökének 1/1982./III.15./ OKTH számú rendelkezése a védett és fokozottan védett növény- és állatfajokról, egyedeik értékéről, a fokozottan védett barlangok körének megállapításáról, valamint egyes védett állatfajokkal kapcsolatos korlátozások és tilalmak alóli felmentésekről

A nevezett jogszabályok megjelentek a Magyar Közlöny 1982. március 15-i 14. számában.

Megtakarítható a Társulat Titkárságán.

A törvény barlangokra vonatkozó rendelkezéseit az alábbiakban közöljük.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának
1982. évi 4. számú törvényerejű rende-
lete a természetvédelemről

Kivonat

II. fejezet

természetvédelem részletes szabályai

A védettség nyilvánítása

6. § /2/ A barlangok e törvényerejű rendelet alapján védettek. Barlang védettsége jogszabályban meghatározott esetben feloldható.

7. § /1/ Ha a természeti érték megóvásához kiemelkedően fontos társadalmi érdek fűződik és annak oltalma csak különleges intézkedésekkel biztosítható, azt, vagy annak meghatározott részét fokozottan védetté kell nyilvánítani.

/2/ A fokozottan védetté nyilvánításról és a különleges intézkedésekről jogszabályban kell rendelkezni.

Természeti területek védelme

10. § /1/ Indokolt esetben védetté nyilvánítható a barlang felszíni területe is.

/2/ A barlang természetvédelmi terület.

III. fejezet

**A természetvédelmi bírság. Védett állat kártételeinek megelőzése
A természetvédelmi bírság**

20. § /1/ Az a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezet, amely tevékenységével vagy mulasztásával

a/ védett természeti területen a védelem céljával össze nem egyeztethető tevékenységet folytat,

b/ védett természeti területet vagy területrészt jogellenesen megváltoztat, átalakít, megrongál, elpusztít vagy más módon károsít

természetvédelmi bírságot köteles fizetni.

V. fejezet

Záró rendelkezések

27. § „/2/ Helyszíni bírság kiszabására - jogszabály által meghatározott körben - a rendőrség, a határőrség, a tanács szakigazgatási szerve, valamint a természetvédelmi hatóság részéről eljáró és erre felhatalmazott, továbbá a felügyelet részéről eljáró személy jogosult.”

Losonczi Pál s. k.,
a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
elnöke

Katona Imre s. k.,
a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára

Indoklás a természetvédelemről szóló törvényerejű rendelet tervezetéhez

II. fejezet

A természetvédelem részletes szabályai

Természeti területek védelme /10 - 16. §/

1. A barlangban levő értékek megóvásának egyik eszközeként lehetővé teszi a tervezet a barlang felszíni területének védetté nyilvánítását is. A kialakult gyakorlatnak megfelelően sorolja fel a tervezet a védett természeti területek kategóriáit /10. §/.

A Minisztertanács

8/1982./III. 15./ számú
rendelete

a természetvédelemről szóló 1982. évi 4. számú
törvényerejű rendelet végrehajtásáról

Kivonat

/ A Tvr. 6-8. §-aihoz /

4. §

Barlang a földkéregget alkotó kőzetben kialakult olyan természetes üreg, amelynek hossz tengelye meghaladja a két métert és mérete egy ember számára lehetővé teszi a behatolást.

5. §

Barlang, barlangszakasz /a továbbiakban: barlang/ felfedezését nyolc napon belül be kell jelenteni a természetvédelmi hatósághoz.

6. §

Az egészségügyi miniszter az OKTH elnökével egyetértésben barlangot gyógybarlanggá nyilváníthat. Egyidejűleg meghatározhatja a gyógybarlang éghajlati tényezői hatásának és a táj jellegének megóvása érdekében szükséges intézkedéseket.

7. §

Barlang védettségét, illetőleg fokozott védettségét az OKTH elnöke feloldhatja, ha

a/ védelmének fenntartásához természetvédelmi érdek nem fűződik, illetőleg

b/ a védelem feloldását fontos népgazdasági érdek indokolja.

8. §

A védett és fokozottan védett növény- és állatfajok, valamint a fokozottan védett barlangok körét az OKTH elnöke jogszabályban állapítja meg.

/A Tvr. 10. §-ához/

15. §

/3/ Természetvédelmi terület:

b/ a barlang és védetté nyilvánított felszíni területe.

/A Tvr. 11-12. §-ához/

18. §

/1/ Védett természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges

a/ kutatás - a földtani kutatás kivételével -, kísérlet és gyűjtés végzéséhez.

/2/ Barlangi buvármerüléshez, kőszűség számára meg nem nyitott barlang látogatásához a természetvédelmi hatóság; barlang kiépítéséhez, hasznosításához, továbbá képződményeinek kimentéséhez, hasznosításához, értékesítéséhez és külföldre juttatásához az OKTH engedélye szükséges.

19. §

Védett természeti területen vagy annak meghatározott részén a közlekedést és a tartózkodást - ha a védelem érdekei szükségessé teszik - a természetvédelmi hatóság korlátozhatja.

21. §

Védett természeti terület jogellenes zavarása, veszélyeztetése, vagy károsítása esetén a természetvédelmi hatóság köteles az ilyen magatartás tanúsítóját a tevékenység folytatásától eltiltani.

22. §

Fokozottan védett természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélyre szükséges

- a/ a tartózkodásra,
- b/ a kijelölt utakról való letérésre,
- c/ a filmzésre, valamint a fényképezésre.

/A Tvr. 13-15. §-aihoz/

24. §

/2/ Fokozottan védett természeti területen tilos olyan tevékenységet folytatni, illetőleg olyan épületet, egyéb építményt, berendezést létesíteni vagy üzemeltetni, amely annak jellegét és állapotát zavarja, veszélyezteti, károsítja, vagy ott a tájképi egységet megbontja.

25. §

/1/ A tulajdonos, kezelő, használó /a továbbiakban együtt: tulajdonos/ köteles tűrni a természetvédelmi hatóságnak a természetvédelmi érték oltalma, tudományos megismerése érdekében végzett tevékenységét, így különösen a természetvédelmi érték megközelítését, őrzését, állapotának ellenőrzését és a védettségre utaló, valamint eligazító táblák elhelyezését. Az e tevékenység során okozott károkért a tulajdonost kártalanítani kell.

/2/ A tulajdonos köteles tűrni, hogy a természetvédelmi hatóság a természetvédelmi érték oltalma, tudományos megismerése érdekében ingatlanát időlegesen használja, arra használati jogot szerezzen vagy tulajdonjogát egyébként korlátozza.

/A Tvr. 16. §-ához/

27. §

A természetvédelmi őr működési területén jogosult, illetőleg köteles

- a/ a természetvédelmi értéket veszélyeztető vagy károsító cselekményt elkövető személyt igazoltatni és a védett természeti területéről eltávolítani;
- b/ azt a járművet, amelyről alaposan feltételezhető, hogy azon jogellenesen szerzett természetvédelmi érték van, feltartóztatni, a jármű vezetőjét és kísérőjét igazoltatni;
- c/ azt a személyt, aki személyazonosságát, továbbá a nála levő vagy a feltartóztatott járművön található természetvédelmi érték megszerzésének jogosságát nem igazolja, a legközelebbi rendőri szervhez bekisérni;
- d/ az általa észlelt vagy tudomására jutott - a természetvédelem érdekeit sértő - cselekmény miatt a gyanúsított ellen a feljelentést /bejelentést/megtenni;
- e/ a károsító cselekmény elkövetésén tettenért személytől a jogellenesen szerzett természetvédelmi értéket és az elkövetéshöz használt eszközöket elvenni, s azokat a legközelebbi rendőri szervnek, természetvédelmi hatóságnak átadni;
- f/ jogszabályban meghatározott esetben helyszíni bírságot kiszabni.

/A Tvr. 17-19. §-aihoz/

32. §

/1/ A védett, illetőleg fokozottan védett állatfaj /a továbbiakban együtt: védett állatfaj/ védettségének hatálya kiterjed a faj minden egyedére, az egyed valamennyi fejlődési alajára /pete, lárva, báb, tojás, fióka, kifejlett állat stb./, bármely állapota /élő vagy elpusztított egyed/, preparátum/.

/2/ A védett állatfajhoz tartozó egyed szaporodásának időszakában tartózkodni kell a szaporodási hely minden olyan jelentős zavarásától /növényzet irtása, ritkítása, égetése stb./, amely az állat szaporodását veszélyezteti.

33. §

/1/ A természetvédelmi hatóság engedélye szükséges védett állatfaj állományának szabályozására, egyedeknek gyűjtésére, befogására, elejtésére, tartására, mesterséges szaporítására, értéksítésére, külföldre juttatására vagy külföldről való behozatalára, kikéssítésére /preparálására/.

34. §

/1/ Rovarospdát - az erdő- és növényvédelmi előrejelzésre halmazított rovarospdák kivételével - csak a természetvédelmi hatóság engedélyével szabad működtetni.

/A Tvr. 20. §-ához/

39. §

- /1/ A természetvédelmi bírság /a továbbiakban: bírság/ mértéke
- b/ védett természeti területnek vagy részének engedély nélküli megváltoztatása, átalakítása, megromlása, vagy más módon történő károsítása esetén megkezdett hektáronként, illetőleg barlang esetében megkezdett 100 négyzetméterenként, legfeljebb százezer forint;
 - c/ védett növény- vagy állatfaj egyedével kapcsolatos tevékenység engedély nélküli végsése esetén legfeljebb az egyed pénzben kifejezett értéke;
 - d/ fokozottan védett állatfaj egyedének szaporodását jelentősen zavaró tevékenység esetén legfeljebb az egyed pénzben kifejezett értéke;
- /2/ A védett és fokozottan védett növény- és állatfajok pénzben kifejezett értékét az OKTH elnöke állapítja meg.

/A Tvr. 22. §-ához/

45. §

- /1/ Ha a jogszabály másként nem rendelkezik, természetvédelmi ügyekben az első fokú hatósági jogkörrel
- a/ az országos jelentőségű természetvédelmi értékek tekintetében az OKTH felügyelősége,

b/ a helyi jelentőségű természetvédelmi értékek tekintetében a megyei tanács végrehajtó bizottságának mezőgazdasági és élelmiszerügyi feladatokat ellátó szakigazgatási szerve

gyakorolja.

/2/ Az OKTH felügyelőségeinek elnevezését, illetékességi területét és részletes feladatait az OKTH elnöke jogszabályban állapítja meg.

/A Tvr. 26. §-ához/

50. §

/1/ Ez a rendelet 1982. július 1-én lép hatályba, egyidejűleg a természetvédelemről szóló 1961. évi 18. számú törvényerejű rendelet végrehajtására kiadott 12/1971./IV.1./ Korm. számú rendelet, valamint az azt módosító 29/1972./X.4./ MT számú rendelet melléklete I. részének 28. pontja, továbbá a 14/1979./IV.6./ MT számú rendelet 10. § /2/ bekezdés b/ pontjával módosított 33/1977./VIII.28./ MT számú rendelet hatályát veszti.

51. §

/1/ Az egyes szabálysértésekről szóló 17/1968./IV.14./ Korm. számú rendelet /a továbbiakban: R./ 107 §-a hatályát veszti.

/2/ A R. 111. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„111. § /1/ Aki

a/ védett növény- vagy állatfaj egyedét, barlangi képződményt jogellenesen elpusztít, megrongál, illetőleg védett állatfaj egyedét élettevékenységében jelentős mértékben zavar,

b/ a természetvédelmi hatóság engedélyéhez vagy hozzájárulásához kötött tevékenységet engedély vagy hozzájárulás nélkül, vagy az engedélytől, hozzájárulástól eltérő módon végez vagy végeztet, bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget,

c/ védett természeti területen a védelmi célokkal össze nem egyeztethető tevékenységet folytat: szemetel, a területet más módon szennyezi, tiltott helyen tartózkodik, tiltott

módon közlekedik, engedély nélkül tüzet rak
tízezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

/2/ Az /1/ bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni fokozottan
védett természetvédelmi érték tekintetében is, ha a cselekmény
nem bűncselekmény.

/3/ Azt a dolgot, amelyre nézve az /1/ bekezdés a/ és b/ pont-
jaiban meghatározott szabálysértést elkövették, ha annak felté-
telei fennállnak, el kell kobozni.

/4/ Az /1/ bekezdés c/ pontjában meghatározott szabálysértés
elkövetőjére a rendőrség, valamint a természetvédelmi hatóság
részéről eljáró és erre felhatalmazott személy helyszíni bírsá-
got szabhat ki."

László György s. k.,
a Minisztertanács elnöke

Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal
elnökének

1/1982./III.15./ OKTH számú
rendeletének

a védett és fokozottan védett növény- és állat-
fajokról, egyedeik értékéről, a fokozottan védett
barlangok körének megállapításáról, valamint egyes
védett állatfajokkal kapcsolatos korlátozások és
tilalmak alóli felmentésekről

1. §

... a fokozottan védett barlangokat az 5. számú mellék-
let szerint állapítom meg.

Dr. Gonda György s. k.,
államtitkár

az Országos Környezet- és Természetvédelmi
Hivatal elnöke

5. számú melléklet

az 1/1982. /III. 15./ OKTH számú rendelkezéshez

Fokozottan védett barlangok

A/ Az Aggteleki karstvidék területén

Almási-zsomboly
Baradla-barlangrendszer /Baradla, Alsó-barlang/
Béke-barlang
Esztramosi Földvári Aladár-barlang /x Esztramosi-barlang/
Kopasgaly-oldali 2. sz. visnyelő
Kossuth-barlang
Meteor-barlang
Rákóczi 1. sz. barlang
Rákóczi 2. sz. barlang
Rejtekek-zsomboly
Szabadság-barlang
Szabó-pallagi-zsomboly
Vass Imre-barlang
Vecsem-bükki-zsomboly

B/ A Bakony-hegységben

Alba Regia-barlang
Cserszegtomaji-kutbarlang
Tihanyi Forrás-barlang
Háromkürtő-zsomboly
Hévisi-forrásbarlang
Kórház-barlang
Lócsy-barlang
Ódvas-kői-barlang
Tapolcai-tavasbarlang

C/ A Budai-hegységben

Bátori-barlang
Budai Vár-barlang
Ferenc-hegyi-barlang
Gellért-hegyi-barlang
Mátyás-hegyi-barlang

Molnár János-barlang
Pál-völgyi-barlang
Remete-barlang
Remete-völgyi-barlang / = Remete-Felső-barlang/
Róka-hegyi-barlang
Solymári-ördöglyuk
Szemlő-hegyi-barlang

D/ A Bükk-hegységben

Anna-barlang
Balla-barlang
Boihási-viznyelőbarlang
Borókás-tebri 2. sz. viznyelőbarlang
Büdös-pest
Diógyórtapolcai-barlang
Fekete-barlang
Hajnóczy-barlang
Hillebrand Jenő-barlang
Istálló-kői-barlang
István-barlang
István-lápai-barlang
Jávorkuti-viznyelőbarlang
Kecske-lyuk
Kis-kőháti-zsomboly
Kő-lyuk
Létrási-vizesbarlang
Létrás-tetői-barlang
Miskolctapolcai-tavasbarlang
Nagykőmázsa-oldali-zsomboly
Nagykőmázsa-völgyi-viznyelőbarlang
Pés-kő-barlang
Pérez-pataki-viznyelőbarlang
Suba-lyuk
Szamentu-barlang
Szeleta-barlang
Tar-kői-kőfülke
Udvar-kő
Upponyi 1. sz. kőfülke
Vénusz-barlang

- E/ A Cserhát-hegységben
Naszályi-viznyelőbarlang
- F/ A Gerecse-hegységben
Angyal-forrási-barlang
Jankovich-barlang
Lengyel-barlang
Megalodus-barlang
Öreg-kői 2. sz. zomboly
Pisznice-barlang
Sze'im-lyuk
- G/ A Mátra-hegységben
Ágasvári Csörgő-lyuk
- H/ A Mecsek-hegységben
Abaligeti-barlang
Mánfai-kőlyuk
Orfői Vizfő-barlang
- I/ A Pilis-hegységben
Leány-barlang
Legény-barlang
Papp Ferenc-barlang
Pilisszántói-kőfülke
Sátorkő-pusztai-barlang
Strázsa-hegyi-barlang
Szoplaki-ördöglyuk
- J/ A Vértes-hegységben
Csákvári-barlang

Megjegyzés: a fenti barlangnevek az MKBT által jóváhagyott és használt helyesírás szerint, javított formában kerültek közlésre.

Az OKTH a törvény barlangokra vonatkozó szabályozásait 1983. január 1-ig kidolgozza, melyről a Társulat tagságát tájékoztatni fogjuk.

MEGJELENTI

BARLANGBIBLIOGRÁFIAI FIGYELŐ

1982. 1.

A kiadvány ismerteti a Társulatba 1981. december 15. és 1982. június 15. között beérkezett folyóiratok címét és évszámát, valamint 16 oldalon a legérdekesebb 64 cikk annotációját.

Kapható a Társulat Titkárságán.

Ára: 10 Ft

MTESZ - egyesületi használatra !

Kiadja: Magyar Karszt- és Barlangkutató
Társulat

Készült: 900 példányban
82/2682 MTESZ Házinyomda, Budapest.

Felelős vezető: Deli Sándor



